

VALORES DE *UT*

A partícula *ut* ademais da súa función adverbial asume tamén a función de “conxunción universal” cuxa tradución variará segundo o modo do verbo que a acompañe así como en función da presenza ou ausencia de correlativos.

Adverbio

Será un simple adverbio de modo que poderá ter un valor interrogativo ou exclamativo.

Ut vales?

Ut errat!

Conxunción subordinante

A. *ut* con indicativo

Segundo o contexto traducirémolo como “como, segundo” se o contexto require unha tradución de matiz modal ou “cando” se o matiz é máis ben temporal.

Haec Crassus fecit, ut supra diximus.

Ut sementem feceris, ita metes.

Ut Octavius venit, omnes oppidani se eo dediderunt

B. *ut* con subxuntivo

O *ut* con subxuntivo presenta principalmente catro valores: completivo (que), final (para que), consecutivo (de modo que, que) e concesivo (aínda que).

Para distinguir estes posibles valores agruparémolos en dous apartados:

a) Subordinadas sen correlativos: completivas / finais

- *Ut* completivo (“que”). Terá esta función sempre que a oración subordinada deba desempeñar unha función exixida polo verbo (Suxeito, Complemento Directo etc)

Faciant consules ut res publica salva sit.

-*Ut* final (“para que”). Terá esta función sempre que haxa outros elementos que desempeñen as funcións exixidas polo verbo (Suxeito, Complemento Directo etc).

Caesar legatos misit ut haec Sequanis nuntiarent.

b) Subordinadas con correlativos: consecutivas / concesivas

-Ut consecutivo: acostuma a levar na oración principal adverbios como *sic / ita* (así), *tam* (tan), *adeo* (até tal punto) etc. En oracións consecutivas é recomendable traducir *sic / ita* como “de tal modo que”.

Piratae omnia maria infestabant ita ut Romanis toto orbe victoribus sola navigatio tuta non esset.

-Ut concesivo: de uso pouco frecuente, acostuma levar o adverbio *tamen* na oración principal.

Ut efficias quod tibi iussum est, tamen capitis condemnaberis.

VALORES DE *NE*

Negación

Ne é a negación das mensaxes impresivas a diferenza de *non*, negación das mensaxes lóxicas.

Ne facias!

Conxunción subordinante

Como conxunción subordinante *ne* introduce oracións completivas (que non) e finais (para que non) igual que *ut* pero en enunciados negativos.

Moneo ne faciatis.

Galli Senones, accepto auro ne Capitolium obsiderent, recesserunt.

Traduce e analiza as seguintes oracións:

Lex, ut supra diximus, iubebat ut testes audirentur.

Sic inter eos divisa est res publica, ut Augustus Hispanias, Gallias et Italiam teneret, Antonius Asiam, Pontum et Orientem.

Ita vicit, ut magnam partem Armeniorum deleverit.

In mari Rubro classem instituit, ut per eam Indiae fines vastaret.

Romani tamen regi pacem fecerunt his condicionibus: ut se et suos senatui et populo Romano dederet.

Hannibal tres exploratores ad Scipionis castra misit, quos captos Scipio circumduci per castra iussit ostendique his totum exercitum dimittique, ut renuntiarent Hannibali quae apud Romanos vidissent.

Ut hunc audias veni.

O VERBO SUM E OS SEUS COMPOSTOS

Os compostos do verbo *sum* deben boa parte do seu significado aos matices que achega o preverbio correspondente en cada caso. Hai dous verbos que presentan certa irregularidade na súa composición e que pasamos a explicar:

- O verbo *prosum* (aproveitar, ser útil) presenta unha -d- entre o preverbio e o verbo cando o verbo comeza por vocal. Así o presente de indicativo sería

<i>prosum</i>	<i>prodes</i>	<i>prodest</i>
<i>prosumus</i>	<i>prodestis</i>	<i>prosunt</i>

O perfecto *profui* non presenta ningunha dificultade.

- O verbo *possum*, *posse*, *potui* fórmase no tema de presente antepoñendo *pos-* ás formas de *sum* que comezan por s- e *pot-* ás formas de *sum* que comececen por e-. Así o presente de indicativo sería

<i>possum</i>	<i>potes</i>	<i>potest</i>
<i>possumus</i>	<i>potestis</i>	<i>possunt</i>

Agás *absum* (estar ausente, distar) o resto de compostos de *sum* acostuma a rexer dativo.

Traduce e analiza as seguintes oracións:

Caesarem adesse cum magnis copiis dicebant.

Iulianus contra Parthos expeditionem fecit, cui ego interfui.

Hi non longe a Sequanorum finibus absunt.

Ipse dux hostium suis aderat.

Numa Pompilius non minus civitati profuit quam Romulus.

Haedui cum se suaque ab iis defendere non possent, legatos ad Caesarem mittunt.

In iis rebus quae a privatis iudicibus iudicantur magnum inest periculum.

Famea, Carthaginiensium dux, equitatu praeebat.

VERBOS DEPOÑENTES

Chamamos depoñentes os verbos que presentan forma pasiva e teñen significado activo nas formas persoais. Por outra parte teñen participio de presente con significado obviamente activo, participio de futuro activo con significado tamén activo e participio de futuro pasivo co significado pasivo que lle é propio.

gradior, gradi, gressus sum

loquor, loqui, locutus sum

morior, mori, mortuus sum

nascor, nasci, natus sum

patior, pati, passus sum

proficiscor, proficisci, profectus sum

sequor, sequi, secutus sum

utor, uti, usus sum

Por outra banda temos tamén uns poucos verbos que se denominan **semidepoñentes** porque só son depoñentes no sistema de perfecto.

audeo, audere, ausus sum

soleo, solere, solitus sum

VERBOS *FERO* E *EO*

fero, ferre, tuli, latum

	PRESENTE	IMPERFECTO	FUTURO IMPERFECTO
INDICATIVO	<i>fero</i>		
	<i>fers</i>		
	<i>fert</i>		
	<i>ferimus</i>		
	<i>fertis</i>		
	<i>ferunt</i>		
SUBXUNTIVO			

eo, ire, ii/ivi, itum

	PRESENTE	IMPERFECTO	FUTURO IMPERFECTO
INDICATIVO	<i>eo</i>		<i>ibo</i>
	<i>is</i>		
	<i>it</i>		
	<i>imus</i>		
	<i>itis</i>		
	<i>eunt</i>		
SUBXUNTIVO	<i>eam</i>		

Traduce e analiza as seguintes oracións:

Qui nascentur ab illis, terribile morientur.

Multi dolorem morbi ferre non possunt.

Cum in Italiam proficisceretur Caesar, Ser. Galbam cum legione XII et parte equitatus in hostes misit.

Et propter vulnera militum et propter sepulturam occisorum nostri eos sequi non potuerunt.

Horribile est quae loquantur.

Cum ii qui flumen transissent suis auxilium ferre non possent, in castra redierunt.

M. Varro cognitis his rebus quae sunt in Italia gestae amicissime de Caesare loquebatur.

Herodis filius natus eodem die mortuus est, id Herodes non aequo fert animo.

Caesar P. Crassum magno numero equitatus in Aquitaniam proficisci iubet, ne ex his nationibus auxilia in Galliam mittantur.

Hac re audita Caesar suum equitatum contra hostem ire iubet.

Is cum legione una, quam se ex Thesalia sequi iusserat, equitibusque DCCC et navibus X Alexandriam pervenit.